

ROZVOJ DOLNÍ OBLASTI VÍTKOVIC

Petr Malík

Ostravská univerzita v Ostravě, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Chittussiho 10, 710 00 Ostrava – Slezská Ostrava, +420 604538849, R09198@student.osu.cz

Abstrakt

Následující příspěvek stručně naznačuje rozvoj v Dolní oblasti ve Vítkovicích, ke kterému dochází v průběhu několika posledních let. Za touto proměnou stojí celá řada subjektů, vlastníkem počínaje a Národním památkovým ústavem či Evropskou unií konče. Areál vysokých pecí v Ostravě-Vítkovicích již od nepaměti přitahoval pozornost všech zaměstnanců, investorů, vlastníků nebo návštěvníků. Byl předmětem mnoha sporů, jednání, vášnivých diskuzí, ale hlavně to byla a je oblast, která vštípila Ostravě pohled na toto typické panorama.

Na podzim roku 1998 došlo po 162 letech k zastavení výroby ve vysokých pecích a areál, který dával v průběhu minulých desetiletí zaměstnání tisícovkám lidí, se najednou ze dne na den stal nepotřebným a vyskytl se z něj problém v podobě staré ekologické zátěže. Tato událost tak odstartovává debaty o budoucím možném využití celé Dolní oblasti; v rámci ní se uvažuje o třech variantách řešení. Jako nejlepší možnost se jeví vybudování tzv. „*technického skanzenu*“, který by umožňoval zpřístupnit areál Národní kulturní památky (NKP) veřejnosti. Proti tomu se však staví vlastník, společnost Vítkovice, a.s., který by musel ze svých zdrojů zajistit fungování této atraktivity. Druhé řešení, které opět z nadměrných nákladů vlastníka odmítá, je metoda „*posledního dne*“, navržená Národním památkovým ústavem. Nejpravděpodobnější se tak jeví varianta „*kontrolované technické ruiny*“, která zajišťuje pouze venkovní pohled na areál.

Ve skutečnosti se však nerealizovala ani jedna možnost, jen došlo k udržování NKP, aby nedošlo k jejímu zřícení. Bylo to také způsobené tím, že se nenašly externí prostředky na zajištění areálu. Proto v průběhu následujících let (2000 – 2007) dochází k hledání vhodných programů, projektů či nástrojů, které by mohly usnadnit a pomoci s vyřešením otázky, jak naložit s touto starou ekologickou zátěží ležící uprostřed města. Příspěvek k vyřešení otázky Dolní oblasti má také město Ostrava, Národní památkový ústav nebo ministerstvo kultury České republiky. Nalezení správného východiska není na obzoru, a tak se dokonce začíná hovořit o zbourání celého areálu a rozprodání jeho částí do šrotu. Naštěstí k tomu nedochází a vstupem České republiky do Evropské unie v květnu 2004 má vlastník možnost získat finanční prostředky z evropských strukturálních fondů. Po zhotovení všech analýz a studií je podána žádost o poskytnutí dotací na projekty v rámci různých operačních programů.

Konkrétně se pak jedná o projekt Zpřístupnění a nové využití Národní kulturní památky ve Vítkovicích, který je financován z Integrovaného operačního programu vyhlášeným ministerstvem pro místní rozvoj. Prostředky ve výši 500 milionů Kč (částka dotace) budou použity na reaktivaci a zpřístupnění Vysoké pece č. 1, historického Plynojemu a VI. Energetické ústředny [1]. Na to navazuje projekt Světa techniky – Science and Technology Centra. V jehož rámci dojde k vybudování zcela nové budovy, kde budou umístěny exponáty, jež by měly seznámit návštěvníky s vědou a technikou. Bude zde lokalizováno pět Světů (Dětský, Věda a objevy, Civilizace, Příroda, 3D Kino), které mají přispět k zvýšení zájmu o technické obory. Většina nákladů je hrazena prostřednictvím financí z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace poskytnutím dotace ve výši 571 milionů Kč [2]. Aby byla zajištěna kompaktnost a funkčnost celého areálu vysokých pecí, obdrželo Zájmové sdružení právnických osob Dolní oblast Vítkovice, jež celé území spravuje, další dotaci - 65 milionů Kč z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko na vybudování Doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro Národní kulturní památku Vítkovice [3]. Už v průběhu dokončování jednotlivých projektů (rok 2012) dojde ke zpřístupnění území Dolní oblasti jeho návštěvníkům. K definitivní přestavbě dojde pak v roce 2014, kdy je plánováno otevření Světa techniky.

Investicemi do projektů je předpokládáno vytvoření vzdělávacího a kulturního centra, které má zvýšit povědomí o vědě a technice hlavně v ostravském regionu, ale také v nejbližším okolí. Právě díky tomuto jedinečnému projektu má dojít k nárůstu příjmů z cestovního ruchu, které v průběhu posledních let ve městě klesaly. Neposledním cílem je také navrácení života do areálu, i když v jiné formě, než tomu bylo v desetiletích minulých. Pouze čas ale ukáže, jestli tato investice byla správná, a jestli se její efekt promítne do života běžných občanů. Udržitelnost tak rozsáhlého projektu není vůbec jednoduchá a téměř vždy se dostaví nějaké komplikace, které se budou muset řešit a je jen na vlastníkově, jak se s danými problémy vypořádá.

Klíčová slova: Dolní oblast Vítkovice; Národní kulturní památka; Rozvoj; Strukturální fondy; Projekt

Poděkování

Poděkování patří vedoucímu mé bakalářské práce RNDr. Petru Rumpelovi, Ph.D., za užitečné rady a cenné připomínky. Práci ani příspěvek by nebylo možné napsat, bez pomoci mého bratra Ing. Karla Malíka, který mi zajistil veškeré materiály a informace, z nichž bylo čerpáno.

Literatura

- [1.] BIC Ostrava, s.r.o. *Studie proveditelnosti a ekonomické hodnocení projektu Zpřístupnění a nové využití Národní kulturní památky Vítkovice*. 2009
- [2.] Dolní oblast Vítkovice, z.s.p.o. *Studie proveditelnosti Světa techniky – Science and Technology Centra*. 2011
- [3.] Dolní oblast Vítkovice, z.s.p.o. *Studie proveditelnost Doprovodná infrastruktura cestovního ruchu pro Národní kulturní památku Vítkovice*. 2010